

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานงบประมาณ
ในบริบทการศึกษาสมัยใหม่
The Relationship Between School Administrators' Competencies and Budgetary
Management in Modern Educational Contexts

ณัฐกานต์ เพ็งรอด
โรงเรียนบ้านทุ่งใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานงบประมาณในบริบทการศึกษาสมัยใหม่ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการเมือง โดยเน้นย้ำถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการกำหนดทิศทางและบริหารจัดการงบประมาณเพื่อประสิทธิภาพสูงสุด สมรรถนะของผู้บริหาร ทั้งด้านพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ เจตคติ และภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการวางแผน จัดสรร ควบคุม และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ในบริบทที่เน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและการมีส่วนร่วม ยังชี้ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณระดับสถานศึกษา ซึ่งอาจมีสาเหตุจากสมรรถนะที่ไม่เพียงพอของผู้บริหาร การศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงมีความสำคัญในการสะท้อนบทบาทและความสามารถของผู้บริหารในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

คำสำคัญ: การบริหารงบประมาณ, สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา, ความสัมพันธ์

Abstract

This article aims to investigate the relationship between the competencies of school administrators and budget management in the context of modern education, which is influenced by economic, social, technological, and political changes. It emphasizes the crucial role of administrators in setting direction and managing budgets for maximum efficiency. Administrators' competencies, encompassing behavioral aspects, knowledge, skills, attitudes, and leadership, are significant factors in the effective, transparent, and accountable planning, allocation, control, and evaluation of budget expenditure within a context that

emphasizes responsibility and participation. The article also highlights the problems and obstacles in budget management at the school level, which may stem from inadequate administrative competencies. Studying this relationship is therefore important in reflecting the role and ability of administrators in utilizing resources effectively and provides foundational data for developing administrators' competencies to align with the evolving context.

Keywords: Budget management, Competencies of school administrators, The Relationship

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการเมือง ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาในทุกระดับ ทั้งในเชิงโครงสร้าง บทบาท และกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษานับเป็นหน่วยงานที่ต้องรับมือกับความท้าทายผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นผู้กำหนดทิศทาง ขับเคลื่อนนโยบาย และบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในกระบวนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน "การบริหารงานงบประมาณ" ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในทุกมิติ

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงความสามารถเชิงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ เจตคติ และภาวะผู้นำ ที่สามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ สมรรถนะเป็นปัจจัยชี้วัดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะในบริบทของการบริหารงานงบประมาณ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การวางแผน การจัดสรร การควบคุม และการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา

ในบริบทของการศึกษาสมัยใหม่ที่เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่ครอบคลุมและทันสมัย เพื่อสามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ยังต้องสามารถเชื่อมโยงการใช้งบประมาณกับเป้าหมายทางการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการเสริมสร้างศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา

แม้จะมีนโยบายและแนวทางจากส่วนกลางในการสนับสนุนการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในระดับสถานศึกษายังคงพบปัญหาและอุปสรรคที่หลากหลาย เช่น ความไม่เข้าใจในกระบวนการจัดทำงบประมาณ การขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดสรรงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา หรือการขาดระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน ปัญหาเหล่านี้ อาจเกิดจากสมรรถนะ

ที่ไม่เพียงพอของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนและตัดสินใจ ตลอดจนการบริหารจัดการภายใต้ข้อจำกัดของบริบทภายในและภายนอก

จากเหตุผลดังกล่าว การศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานงบประมาณในบริบทการศึกษาสมัยใหม่" จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทและความสามารถที่แท้จริงของผู้บริหารในการกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนานโยบายหรือแนวทางส่งเสริมสมรรถนะของผู้บริหารให้เหมาะสมกับบริบทและความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะที่หลากหลาย เพื่อนำสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสม ประการแรก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะในการติดตามข่าวสารและนโยบายทางการศึกษาในทุกระดับอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งสามารถนำนโยบายเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุมถึงทักษะสำคัญ ได้แก่ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารการเปลี่ยนแปลง และการสร้างวิสัยทัศน์ที่สามารถตอบโจทย์บริบทเฉพาะของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ประการที่สอง ความเข้าใจในหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาถือเป็นสมรรถนะที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ตามผลการวิจัยที่บ่งชี้ถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ประการที่สาม การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ยุคใหม่ ที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ การคิดวิเคราะห์ และการสร้างสรรค์ เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหาร ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน และการประเมินผลลัพธ์ทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระดับบุคลากรและผู้เรียน ประการสุดท้าย การสร้างความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ คุณธรรมและจริยธรรม ต้องเป็นรากฐานสำคัญในการตัดสินใจและการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

โดยสรุป สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันสามารถจำแนกได้เป็น 8 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การปรับตัวและติดตามนโยบายการศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การทำงานเป็นทีม และ

คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21

การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น งบประมาณ ถือเป็นทรัพยากรสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมทางการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ความต้องการของผู้เรียนมีความหลากหลาย และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดจำเป็นต้องถูกใช้ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด

กระบวนการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ เช่น การจัดทำแผนงบประมาณประจำปี การเสนอขออนุมัติงบประมาณ การใช้จ่ายตามแผนที่กำหนด การติดตามประเมินผลการใช้จ่าย และการจัดทำรายงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งทุกขั้นตอนควรมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือในการบริหารจัดการ การบริหารงบประมาณในสถานศึกษาที่ดีต้องเริ่มจากการวางแผนที่ชัดเจน มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียน ความจำเป็นของอุปกรณ์การเรียนการสอน สภาพแวดล้อม และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างรอบด้าน งบประมาณควรถูกจัดสรรตามลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของภารกิจต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิผล อย่างไรก็ตาม การบริหารงบประมาณในสถานศึกษายังเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ เช่น การได้รับงบประมาณล่าช้าหรือไม่เพียงพอกับความต้องการ รวมถึงความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารที่อาจยังไม่เพียงพอในด้านการวางแผนและการควบคุมงบประมาณ ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้บริหารในการบริหารงบประมาณจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยอาจใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยในการวางแผนและติดตามงบประมาณ

โดยสรุป การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาเป็นภารกิจที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ ความสามารถ และจริยธรรมของผู้บริหาร เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่า โปร่งใส และเกิดผลลัพธ์สูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษา การมีระบบบริหารงบประมาณที่ดีไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณ

การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งบประมาณ ซึ่งเปรียบเสมือนเส้นเลือดหล่อเลี้ยง

กิจกรรมทางการศึกษาต่างๆ ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ในบริบทนี้ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีได้เป็นเพียงคุณลักษณะส่วนบุคคล แต่มีความเชื่อมโยงและส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการบริหารงบประมาณ การทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม ประการแรก สมรรถนะด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน และกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน จะสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการจัดทำแผนงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการและลำดับความสำคัญของภารกิจต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม การมองการณ์ไกลและการจัดสรรงบประมาณอย่างมีเหตุผลจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ประการที่สอง สมรรถนะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงบประมาณในยุคที่บริบททางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารที่สามารถนำพองค์กรผ่านการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างราบรื่น จะสามารถปรับแผนงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายใหม่ ความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป หรือสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้อย่างยืดหยุ่น การมีทักษะในการสื่อสารสร้างความเข้าใจ และโน้มน้าวให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนการใช้จ่ายงบประมาณ จะช่วยลดแรงต้านและสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สาม สมรรถนะด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ส่งผลโดยตรงต่อการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ผู้บริหารที่เข้าใจในหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และความต้องการของครูและผู้เรียน จะสามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และพัฒนาบุคลากรได้อย่างตรงจุด การให้ความสำคัญกับการลงทุนในด้านวิชาการจะนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้นและเป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่เกิดประโยชน์สูงสุด สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ยังเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารงบประมาณในปัจจุบัน ผู้บริหารที่สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้น สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบ การติดตามและวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการดำเนินงานตามแผนงบประมาณ จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณในอนาคต สุดท้ายสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นพื้นฐานสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารที่มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

โดยสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้ สมรรถนะที่หลากหลายของผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผน การบริหารการเปลี่ยนแปลง ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การใช้เทคโนโลยี การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และคุณธรรม

จริยธรรม ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความโปร่งใสของการบริหารงบประมาณ การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะเหล่านี้จึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนในที่สุด

บริบทการศึกษาสมัยใหม่กับความท้าทายในการบริหารงบประมาณ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีพลวัตและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงภาคการศึกษา ซึ่งต้องเผชิญกับบริบทใหม่ๆ ที่ท้าทายต่อการบริหารจัดการในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงบประมาณ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย การทำความเข้าใจถึงบริบทการศึกษาสมัยใหม่และความท้าทายที่เกิดขึ้นในการบริหารงบประมาณจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป บริบทสำคัญของการศึกษาสมัยใหม่ประการแรกคือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่เข้ามาปฏิวัติรูปแบบการเรียนรู้และการจัดการศึกษาอย่างสิ้นเชิง การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายผ่านระบบออนไลน์ และการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เป็นสิ่งที่สถานศึกษาหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และการจัดหาซอฟต์แวร์และสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพ ล้วนเป็นภาระงบประมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประการที่สอง ความหลากหลายและความแตกต่างของผู้เรียน กลายเป็นลักษณะเด่นของการศึกษาสมัยใหม่ ความต้องการ รูปแบบการเรียนรู้ และศักยภาพของผู้เรียนมีความแตกต่างกันมากขึ้น จำเป็นต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการที่หลากหลาย ซึ่งอาจแตกต่างจากการจัดสรรงบประมาณแบบรวมศูนย์ในอดีต ประการที่สาม การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานและความต้องการทักษะในอนาคต ทำให้สถานศึกษาต้องปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณ จากบริบทการศึกษาสมัยใหม่ดังกล่าว สถานศึกษาจึงเผชิญกับความท้าทายในการบริหารงบประมาณหลายประการ ประการแรกคือ การจัดสรรงบประมาณที่สมดุล ประการที่สองคือ การหารายได้เพิ่มเติม นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากภาครัฐ ประการที่สามคือ การบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส ประการสุดท้ายคือ การพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและบุคลากร

โดยสรุป บริบทการศึกษาสมัยใหม่นำมาซึ่งความท้าทายที่ซับซ้อนในการบริหารงบประมาณ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีความเข้าใจในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ปรับกลยุทธ์การบริหารจัดการ และพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้สามารถจัดสรรและใช้ทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และ

ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนและสังคมโดยรวม การบริหารงบประมาณอย่างชาญฉลาด จึงเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้ก้าวหน้าและสร้างอนาคตที่ยั่งยืน

สรุป

ในโลกการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของศตวรรษที่ 21 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีได้จำกัดอยู่เพียงการกำกับดูแลกิจการภายใน แต่ยังคงครอบคลุมถึงการนำพาคอร์ให้สามารถปรับตัวและเติบโตอย่างยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่ง งบประมาณ ถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย การทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของการบริหารงานงบประมาณในบริบทการศึกษาสมัยใหม่ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาอย่างลึกซึ้ง

ในบริบทการศึกษาสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความท้าทายและความเปลี่ยนแปลง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีได้เป็นเพียงคุณลักษณะส่วนบุคคล แต่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารที่มีความพร้อมในด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารความเสี่ยง และคุณธรรมจริยธรรม จะสามารถนำพาสถานศึกษาให้บริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนและสังคมได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะเหล่านี้ จึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนิษฐา ยศเมฆ.(2560).ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ขวัญชนก แซ่ไคว่ (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (การศึกษา มหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จารุวรรณ มาแต่น.(2561).การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุติมา พวงทอง.(2563).แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

- ทิพวัลย์ อ่างคำ. (2561). สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการสู่ความเป็นเลิศมาตรฐานสากล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเหนือ.(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสยาม.
- ธวัชชัย แสนดวง (2565) สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต). จันทบุรี:มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- นายนิธิ เรืองสุขอุดม (2563). สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปกร
- ประกอบ กุลเกลี้ยง (2553). การบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแนวใหม่ กรุงเทพฯ : พัฒนา
คุณภาพวิชาการ.
- เพ็ญพรรณ บางอร. (2562).แนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สบเมย
วิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สุชิน เรืองบุญส่ง.(2551).การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาระยอง เขต 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุภาพร ศรีษะเนตร.(2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของ
สถานศึกษาระดับประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.